

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CZV

Student: Tereza MINÁŘOVÁ

Obor: ČJ - ZSV

Název práce v českém jazyce: Zahájení hodiny literární výchovy dle zásad pedagogického konstruktivismu

Název práce v anglickém jazyce: Beginning of a literary education lesson according to principles of the constructivist teaching

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Hausenblas

Oponent práce: Mgr. Filip Komberec, Ph.D.

Kolegyně Minářová v k obhajobě předložené kvalifikační práci prokázala, že je schopná: 1) jasně si vymezit a zdůvodnit teoretická východiska svojí diplomové práce (která jsou zároveň východisky jejího vlastního pedagogického působení) a 2) vybrat, vysvětlit a adaptovat konkrétní metody v souvislosti se zvoleným tématem diplomové práce. Za přínosné považují silné zakotvení v praxi, což souvisí s tím, že téma práce přirozeně vyplynulo z formulace konkrétního cíle pro vlastní profesionální rozvoj a z reálně prožívaného pedagogického problému zahájení a evokace hodiny literárního vzdělávání. Diplomantka ve své práci dokázala, že má přehled v odborné didaktické literatuře a metodických materiálech, že rozumí principům programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení, pedagogickému konstruktivismu a třífázovému modelu přirozeného učení zahrnujícího evokaci, uvědomění a reflexi. Oceňuji, že při promyšlení konkrétních pedagogických situací a problémů a formulaci vlastních pedagogických návrhů dokáže zúročit nejen podněty z prostudované literatury, ale také impulsy svého vedoucího, své mentorky a inspirace ze seminářů, workshopů a výcvikového programu Učitel naživo, jichž se zúčastnila. Hlavní přínosy práce spatřuji shodně s diplomantkou v stanovení kritérií pro kvalitní evokaci a inspiraci v podobě konkrétních příkladů dobré praxe. Hodnota práce pak podle mého soudu spočívá v jejím možném využití jako podpůrného studijního materiálu nabízejícího přehled problematiky zahájení výuky a evokace, její souvislosti s žákovskými prekoncepty a způsoby vedení evokace. Jen u přehledu didaktických metod využitelných pro fázi evokace v kapitole 3.6 bych očekával výraznější ilustraci jejich využití v literárním vzdělávání.

Jednu výhradu můžeme směřovat na přílišnou obecnost a šíři hlavního cíle: „doložit argumenty tvrzení, že zahájení hodiny dle principů konstruktivistické výuky má pozitivní vliv na motivovanost, aktivní zapojení se, učení se a rozvoj myšlení, což budu prokazovat konkrétně na oblasti literární výchovy a komunikace“ (s. 3); to není cíl pro jednu diplomovou práci a vedle dokládání teze argumenty by bylo pro naplnění tohoto cíle smysluplné využít metodu akčního výzkumu, popřípadě jiné metody pedagogického výzkumu a nikoliv jen přepis tří pozorovaných a tří odučených hodin doplněný reflektivním komentářem. Na druhou stranu je potřeba zdůraznit, že si diplomantka zdařile specifikovala

dílčí cíle, jejichž splnění v práci dosáhla. Původní hlavní cíl se může stát cílem dlouhodobým pro její další pedagogickou praxi.

Prostor u obhajoby bych rád věnoval klíčové přípravě, na niž je v textu vícekrát odkazováno (4.2.1 Spor o Rukopisy v septimě). Zajímalo by mě, jak konkrétně probíhala fáze vybavování žákovských prekonceptů; očekávala jste, že už budou žáci s problematikou „Rukopisů“ nějakým způsobem obeznámeni? S jakými typy prekonceptů jste se setkala? Jak konkrétně ve Vašem podání vypadá „svižný výklad historicko-spoločenského kontextu o spojení se vědců pro podání důkazů falzifikace“ (s. 69)? Navíc oba cíle lekce vyžadují vymezení historického a kulturního kontextu. Jak byste s ním žáky seznámila? Odkud byste čerpala? Jak žákům zprostředkujete nezbytný znalostní fundament, aby byla aktivita při čtení a po čtení v souladu s dosavadní úrovní vědeckého myšlení o problému, pochopitelně didakticky transformovanou? Překvapuje mě, že nebyla využita žádná relevantní sekundární literatura k tématu Rukopisů a sporů o nich vedených. Proč?

Formální výhrady shrnuji do čtyř bodů:

- a) Používání dvou různých způsobů citování odborné literatury (na jedné straně plný bibliografický údaj v poznámce pod čarou a na druhé straně jméno autora a rok vydání v závorce).
- b) Uvádění akademických titulů autorů v textu, a to jen u některých (docenti Kalhous a Obst, doktor Jordan Peterson, který je ve skutečnosti profesorem atd.).
- c) Neuvedení bibliografických údajů u textů primární literatury v podkapitolách 4.2.1 a 4.2.3. Kromě toho je na s. 4 zmíněna Tománková diplomová práce dokládající, že dochvilnost je z hlediska žáků důležitá kvalita učitele – v bibliografii chybí.

Další možné doplňující otázky k obhajobě:

1. Jak můžeme jako učitelé ověřit účinnost evokace?
2. Jakou roli hraje ve fázi evokace učitelův „zápal pro věc“?
3. Které strategie pro počáteční naladění a motivaci studentů se vám zvláště osvědčily? Můžete doložit další příklady vyjma příklady lekcí uvedené v DP?
4. Jaký je vztah evokace (naladění a vnitřní motivace, který bude mít efekt na celou vyučovací jednotku) a didaktického potenciálu textu a potřeb žáků, od nichž by se měly odvozovat cíle lekce na úrovni znalostí, dovedností a postojů?
5. Nakolik může sloužit vámi uvedených šest typů vyučovacích hodin jako „reprezentativní vzory různých typů evokačních aktivit“ (s. 3)?

Doporučuji práci Ivy Minářové k obhajobě.

V Praze dne 14. 5. 2019

.....

Podpis